

Změna složení senátu

Dojde-li ke změně složení senátu odvolacího soudu, musí být, aby byly výsledky dosavadního jednání použitelné, z textu protokolu zřejmé, že došlo ve smyslu § 119 o.s.ř. k seznámení všech členů senátu s přednesy účastníků a s provedenými důkazy.

Dojde-li ke změně složení senátu odvolacího soudu, musí být, aby byly výsledky dosavadního jednání použitelné, z textu protokolu zřejmé, že došlo ve smyslu § 119 o.s.ř. k seznámení všech členů senátu s přednesy účastníků a s provedenými důkazy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 26 Cdo 366/2001, ze dne 20.11.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně J. K., zastoupené advokátem, proti žalovanému Š. H., zastoupenému advokátem, o zrušení práva společného nájmu družstevního bytu, vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 5 C 1381/96, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. října 2000, č. j. 15 Co 32/98-44, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. října 2000, č. j. 15 Co 32/98-44, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Hodoníně jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 26. listopadu 1997, č. j. 5 C 1381/96-15, zrušil právo společného nájmu účastníků k bytu č. 21 v osmém podlaží na ulici J. č. 13 v H. sestávajícího ze tří pokojů, kuchyně a příslušenství (dále jen „předmětný byt“, resp. „byt“), za výlučného nájemce tohoto bytu a člena družstva určil žalovaného, a žalobkyni uložil povinnost předmětný byt vyklidit a vyklizený předat žalovanému do patnácti dnů poté, co jí bude přidělen náhradní byt. Dále rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně rozhodl při skutkovém zjištění, že žalovanému byl za trvání jeho manželství se žalobkyní přidělen předmětný družstevní byt v rámci stabilizace M. n. d., že zápis o dohodě o odevzdání a převzetí bytu byl sepsán dne 17. 5. 1989, že manželství účastníků bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v Hodoníně, sp. zn. 5 C 1357/95, který nabyl právní moci dne 21. 5. 1996, nezletilý syn Š. byl svěřen do výchovy žalobkyně, a že příčina rozvratu manželství účastníků byla shledána v jejich rozdílných povahách, představách o manželském a rodinném soužití, v důsledků kterých došlo ke ztrátě citových vazeb a u obou k porušení manželské věrnosti. Dále soud prvního stupně vzal za prokázáno, že žalobkyně i s nezletilým odešla z bytu v měsíci prosinci 1994 a že nezletilý Š. v měsíci srpnu 1996 vážně onemocněl, byl opakovaně hospitalizován a jeho onemocnění vyžaduje klidné prostředí a soukromí, že nezletilý bydlí u rodičů žalobkyně v H., že žalobkyně bydlí od listopadu 1997 sama v podnájmu v bytě 2+1, že žalovaný u předmětného bytu vyměnil klíče a žalobkyně do něho nemá přístup, a že žalovaný, který byt užívá sám, za něho platí poplatky spojené s bydlením. Konečně soud prvního stupně vzal za zjištěné, že účastníci se na dalším užívání bytu nedohodli a že pronajímatel bytu SBD H. doporučil za výlučného nájemce bytu a člena družstva toho, kdo se větší měrou zasloužil o získání bytu, komu budou svěřeny do výchovy děti, s

nimiž nemá jinou možnost bydlení. Na podkladě takto zjištěného skutkového stavu věci soud prvního stupně právně dovodil, že jsou ve smyslu § 705 odst. 2 věty druhé zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění v tu dobu platném (dále jen „obč. zák.“) dány podmínky pro zrušení práva společného nájmu účastníků k družstevnímu bytu. Při rozhodování o určení výlučného nájemce bytu a člena družstva zvažoval zákonná hlediska stanovená v § 705 odst. 3 obč. zák. Pokud jde o stanovisko pronajímatele, dospěl k závěru, že toto hledisko nemá převažující význam ani u jednoho z účastníků. Soud prvního stupně zvažoval také hledisko zájmu nezletilého dítěte (umocněné jeho zdravotními potížemi), které by mohlo svědčit ve prospěch žalobkyně, již byl nezletilý svěřen do výchovy, nebýt toho, že o nezletilého fakticky pečují její rodiče, ačkoliv i žalobkyně má v užívaném bytě o velikosti 2+1 vytvořeny vhodné podmínky pro jeho výchovu. Z okolnosti, že žalobkyně nezletilého přihlásila do základní školy poblíž bydliště svých rodičů, která je ve značné vzdálenosti od jejího bydliště i od předmětného bytu, soud prvního stupně usoudil, že žalobkyně ani v budoucnu nehodlá o nezletilého fakticky pečovat. Z uvedených důvodů hledisko zájmů nezletilého nevyhodnotil ve prospěch žalobkyně. Soud prvního stupně dále přihlížel k hlediskům v zákoně výslovně neuvedeným. Za situace, kdy hledisko příčin rozvratu manželství nesvědčí ani jednomu z účastníků, dospěl k závěru, že rozhodující je v této věci hledisko zásluh o získání bytu, svědčící žalovanému.

K odvolání žalované Krajský soud v Brně (soud odvolací) rozsudkem ze dne 6. října 2000, č. j. 15 Co 32/98-44, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že zrušil právo společného nájmu účastníků k bytu č. 21 v osmém podlaží domu č. 13 na J. ulici v H., sestávajícího ze tří pokojů, kuchyně a příslušenství, určil, že výlučnou nájemkyní bytu a členkou družstva se stává žalobkyně a žalovanému uložil povinnost byt vyklidit do patnácti dnů poté, co mu bude zajištěn náhradní byt. Rovněž rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud na základě doplněného dokazování zjistil, že žalobkyně dne 19. 10. 1998 uzavřela manželství s P. K., že se jim narodila dne 12. 5. 1999 nezletilá T., že žalobkyně s manželem a dcerou bydlí v rodinném domku rodičů manžela na adrese D., L. 1334, kde mají v prvním patře k dispozici dva pokoje s kuchyní a příslušenstvím, že nezletilý Š. je během pracovních dnů u rodičů žalobkyně, kde dochází též do školy, a jinak bydlí s rodinou žalobkyně. Dále vzal za prokázáno, že žalovaný vede společnou domácnost s H. P., která má v péči sedmileté dítě, že se zdržuje většinou v jednopokojovém bytě družky v H., S. 19, že v předmětném bytě má své věci a v budoucnu v něm hodlá s družkou bydlet.

Na podkladě převzatých skutkových zjištění a skutečností prokázaných na základě jím provedených důkazů shledal odvolací soud správným závěr soudu prvního stupně, že účastníkům za trvání manželství vzniklo k předmětnému bytu právo společného užívání a společné členství ve stavebním bytovém družstvu. S přihlédnutím k § 871 odst. 1 obč. zák. ve znění novely provedené zákonem č. [509/1991](#) Sb. se toto právo změnilo na společný nájem. Odvolací soud se rovněž ztotožnil se soudem prvního stupně, že jsou splněny podmínky pro zrušení práva společného nájmu bytu podle § 705 odst. 2 věty druhé obč. zák., neboť účastníci se po rozvodu manželství nedohodli o dalším nájmu bytu. Odvolací soud se však neshodl se soudem prvního stupně v jeho právních závěrech o otázce určení nájemce bytu a člena družstva, neboť odlišně hodnotil hlediska pro toto rozhodnutí významná. Na rozdíl od soudu prvního stupně dovodil, že zájem nezletilého syna účastníků je prioritní a svědčí ve prospěch žalobkyně. Ze skutkového zjištění soudu prvního stupně, že nezletilý dochází do základní školy v H. a že denní dojíždění do školy z nynějšího bydliště žalobkyně není pro vážné zdravotní obtíže vhodné, dovodil, že možnost společného bydlení rodiny v předmětném bytě je v zájmu nezletilého. Tento závěr podle odvolacího soudu nemůže změnit ani okolnost, že o nezletilého částečně pečují rodiče žalobkyně. I když soud prvního stupně správně zohlednil stanovisko

pronajímatele a další hledisko zásluhovosti, nelze dát podle odvolacího soudu tomuto v zákoně výslovně neuvedenému hledisku přednost před zájmem nezletilého dítěte jako hlediskem v zákoně výslovně stanoveným. Ve prospěch žalobkyně zohlednil též jí uplatněné hledisko účelnějšího využití bytového prostoru, kdy v případě žalobkyně bude byt užívat čtyřčlenná rodina, kdežto žalovaný užívá byt sám a případné soužití s dalšími osobami pouze plánuje. Protože nebylo zjištěno, že žalobkyně má nájemní nebo jiné rovnocenné právo k jinému bytu, a hlediska svědčící v její prospěch převážila nad hlediskem svědčícím žalovanému, určil ji odvolací soud za další nájemkyni bytu a členku družstva.

Žalovaný podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání. Z jeho obsahu vyplývá, že jím napadá výroky, kterými odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích o určení výlučného nájemce bytu a člena družstva a o vyklizení bytu. Uplatnil v něm dovolací důvody podle § 241 odst. 3 písm. a/, b/, c/ a d/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. - dále jen „o. s. ř.“ Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. a/ o. s. ř. mimo jiné namítl, že odvolací soud se dopustil procesní vady, spočívající v tom, že došlo ke změně ve složení senátu při jednáních dne 23. 6. 2000 a 6. 10. 2000, takže dokazování bylo vedeno před jiným senátem, než kterým bylo o odvolání rozhodnuto, a přitom nedošlo na začátku těchto jednání ke sdělení obsahu přednesů a provedených důkazů. Podle přesvědčení dovolatele došlo změnou ve složení senátu k porušení práva stran na zákonného soudce. Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř. je podle dovolatele naplněn tím, že odvolací soud v rozporu s § 213 odst. 2 o. s. ř. provedl dokazování rozsáhlejšího charakteru a v odvolacím řízení došlo k průtahům, neboť proběhlo celkem pět jednání a rozhodnuto bylo až po pěti měsících. Mezi jednáním, u něhož bylo prováděno dokazování, a jednáním, u něhož byl vyhlášen rozsudek, uplynuly tři a půl měsíce, během nichž se situace podstatně změnila. Do předmětného nově zařízeného bytu se k dovolateli nastěhovala jeho družka H. P. se svým synem. Dovolatel proto má pochybnosti o správnosti závěru odvolacího soudu stran využitelnosti bytu. V rámci dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. c/ o. s. ř. dovolatel zdůraznil skutečnost, která v řízení vyšla najevo, že nezletilý syn účastníků, ačkoliv byl svěřen do výchovy žalobkyně, nejméně od listopadu 1997 žije u rodičů žalobkyně (což dovolatel v průběhu řízení připomínal), a nic nenasvědčuje tomu, že by se stav měl změnit. Dovolatel poukázal na zdravotní stav nezletilého, který vyžaduje soukromí a klidné prostředí, jehož se mu v domácnosti žalobkyně s jednoročním dítětem nemůže dostat. Současně dovolatel vyjádřil přesvědčení, že kdyby žalobkyně chtěla s nezletilým bydlet, mohl by nezletilý navštěvovat školu v jejím trvalém bydlišti v D., která je vzdálena od domu, kde žalobkyně žije, pouze 1,5 km, a nikoli 4 - 5 km, jak uváděl svědek K. Dále upozornil na rozpory ve výpovědi žalobkyně, která na jedné straně tvrdila, že nezletilý nemůže z D. do školy v H. dojíždět pro zdravotní potíže, na druhé straně však uvedla, že nezletilý by do téže školy mohl bez problémů dojíždět z předmětného bytu. Přitom doprava do školy z obou míst trvá stejnou dobu. Navíc z výpovědi žalobkyně před odvolacím soudem vyplynulo, že nezletilý po dobu jednoho roku do školy z D. dojížděl. Dovolatel odvolacímu soudu vytkl, že přes jeho námitky uvěřil žalobkyni, aniž si ověřil pravdivost jejích tvrzení. Při uplatnění dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. dovolatel vyjádřil nesouhlas s právním názorem odvolacího soudu, že žalobkyni nesvědčí žádné právo bydlení v domě rodičů jejího manžela. Připomněl, že podle § 18 zákona o rodině jsou manželé povinni žít spolu. Právo bydlení žalobkyně je odvozeno od práva jejího manžela v domě jeho rodičů bydlet, neboť zde bydlí od narození a z titulu společné domácnosti. Odvolací soud rovněž chybně vyložil obecné stanovisko pronajímatele tak, že částečně svědčí žalobkyni (v tom případě totiž zohlednil zájem nezletilého dvakrát), a nevzal náležitě v potaz zásluhu dovolatele o získání bytu. Dovolatel navrhl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k dovolání nevyjádřila.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001 - dále opět jen „o. s. ř.“).

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) za splnění podmínky advokátního zastoupení dovolatele (§ 241 odst. 1 a 2 o. s. ř.). Poté se dovolací soud zabýval otázkou přípustnosti dovolání, neboť toliko z podnětu dovolání, které je přípustné, může být přezkoumána správnost napadeného rozhodnutí z hlediska uplatněných (způsobilých) dovolacích důvodů.

Dovolání je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Přípustnost dovolání je však omezena pouze na ty výroky dovoláním napadeného rozsudku, jimiž byla nájemkyní bytu a členkou družstva určena žalobkyně a dovolateli byla uložena povinnost vyklidit byt po zajištění náhradního bytu. Ve výroku o zrušení práva společného nájmu družstevního bytu se rozhodnutí soudů obou stupňů po obsahové stránce shodují, neboť práva a povinnosti v právních vztazích účastníků řízení byla v této části řízení posouzena stejně. Z tohoto pohledu je proto právně nerozhodné, že odvolací soud formálně zahrnul rozhodnutí o zrušení práva společného nájmu bytu do měnícího výroku. Protože podle obsahu dovolání (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) námitky dovolatele nejsou proti této části rozsudku odvolacího soudu namířeny, lze usoudit, že výrok o zrušení práva společného nájmu bytu zůstal dovoláním nedotčen. Dovolací soud tedy nebyl oprávněn věcnou správnost tohoto výroku přezkoumávat. Skutečnost, že v projednávané věci jde o spor, v němž určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky vyplývá z právního předpisu, a že daný právní vztah má nedělitelnou povahu, se projeví jen tak, že shledá-li dovolací soud dovolání důvodným ve vztahu k výrokům, proti nimž je dovolání přípustné, zruší s poukazem na ustanovení § 242 odst. 2 písm. d/ o. s. ř. současně i výrok, jehož věcný přezkum přípustný nebyl (srovnej R 27/1999 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Napadený rozsudek byl tedy přezkoumán v rozsahu plynoucím z § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř., přičemž dovolací soud byl vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně jejich obsahového vymezení.

Podle § 237 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát.

Podle § 36a odst. 3 věty za středníkem o. s. ř. v řízení před krajským soudem v odvolacím řízení jedná a rozhoduje senát. Podle § 12 odst. 3 písm. b/ zákona č. [335/1991](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, senáty krajského soudu se skládají (nerozhodují-li jako soudy prvního stupně v trestních věcech - viz § 12 odst. 3 písm. a/ citovaného zákona) z předsedy a dvou soudců. Podle § 211 o. s. ř. pro řízení u odvolacího soudu platí přiměřeně ustanovení o řízení před soudem prvního stupně, pokud není stanoveno něco jiného. Pro průběh odvolacího jednání se přiměřeně použijí ustanovení o průběhu řízení a o vyhlášení rozsudku před soudem prvního stupně včetně ustanovení § 119 odst. 2 o. s. ř., podle něhož bylo - li jednání odročeno, sdělí předseda senátu na začátku nového jednání obsah přednesů a provedených důkazů a v protokolu odkáže na postup podle

§ 119 odst. 2 o. s. ř., a včetně ustanovení § 156 odst. 2 o. s. ř., podle něhož se rozsudek vyhláší zpravidla hned po skončení jednání, které rozsudku předcházelo; není-li to možné, soud k vyhlášení rozsudku odročí jednání nejdéle na dobu deseti kalendářních dnů. Ustanovení § 119 odst. 2 se v tomto případě nepoužije.

O vadu řízení podle § 237 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. spočívající v tom, že byl soud nesprávně obsazen, jde i tehdy, jestliže soud při jednání, při kterém došlo jen k vyhlášení rozsudku (§ 156 odst. 2, část první věty za středníkem o. s. ř.), zasedal v jiném složení senátu, než ve kterém věc naposledy projednal u jednání, jež rozsudku předcházelo (srovnej R 51/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

V daném případě odvolací soud odvolání projednal při jednáních konaných ve dnech 26. 4. 2000, 12. 5. 2000 a 21. 6. 2000 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Pavla Malého a soudců JUDr. Ludvíka Davida a JUDr. Michaely Svobodové - pověřené členky senátu. Posledně uvedené jednání bylo odročeno na den 23. 6. 2000 za účelem vyhlášení rozhodnutí (§ 156 odst. 2, část první věty za středníkem a § 211 o. s. ř.). Dne 23. 6. 2000 rozhodnutí vyhlášeno nebylo z důvodů náhlého onemocnění členky senátu JUDr. Michaely Svobodové. Senát zasedal ve složení předseda senátu JUDr. Pavel Malý a soudci JUDr. Eva Zálešáková a JUDr. Ludvík David. Jednání bylo odročeno na neurčito, aniž věc byla projednána (viz protokol o vyhlášení rozhodnutí před odvolacím soudem ze dne 23. 6. 2000). Následně bylo jednání nařízeno na den 6. 10. 2000, při němž senát ve složení z předsedy JUDr. Petra Malého, JUDr. Drahomíry Librové a JUDr. Michaely Svobodové po přednesení závěrečného návrhu zástupcem dovolatele vyhlásil po oddělené poradě senátu odvoláním napadený rozsudek. Z uvedeného je zřejmé, že rozsudek byl vyhlášen ve smyslu § 156 odst. 2, části první věty před středníkem o. s. ř. ihned po skončení jednání, které rozsudku předcházelo, a to v nezměněném složení senátu. O vadu řízení podle § 237 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. spočívající v nesprávném obsazení soudu se proto nemůže jednat.

Okolnost, že na počátku odročného jednání nebyl sdělen v rozporu s § 119 odst. 2 o. s. ř. obsah přednesů a důkazů provedených u předcházejících jednání, sama o sobě vadu řízení podle § 237 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. nezakládá. V uvedeném procesním pochybení však lze spatřovat jinou vadu řízení, která může naplnit dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř. za předpokladu, že tento nesprávný procesní postup mohl mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Účelem občanského soudního řízení je především rozhodnutí soudu ve sporu nebo v jiné právní věci. Základem pro rozhodnutí soudu je dokazováním zjištěný skutkový stav věci (§ 153 odst. 1 o. s. ř.). Náležité zjištění skutkového stavu věci předpokládá, že soud zhodnotil důkazy podle své úvahy (každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti) a že pečlivě přihlédl ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (§ 132 o. s. ř.). Na rozhodovací činnosti soudu ve věcech, o nichž zákon stanoví, že soud má být obsazen senátem, se podílí celý senát. Všichni členové senátu proto musí mít o celém průběhu řízení včetně provedení dokazování takové poznatky, které jim umožní věc náležitě posoudit po stránce skutkové i právní. Posouzení všech rozhodujících skutečností soudem nemůže být řádné a úplné, jestliže by všichni členové senátu nebyli před přijetím rozhodnutí seznámeni s dosavadním průběhem řízení (zejména s přednesy účastníků a s provedenými důkazy). V případě změny ve složení senátu je těmto požadavkům na rozhodovací činnost soudu vyhověno postupem podle § 119 odst. 2 o. s. ř., kdy na počátku nového jednání sdělí předseda senátu (pověřený člen senátu) obsah přednesů a provedených důkazů. Jen tak zůstanou výsledky dosavadního řízení zachovány, odročeno jednání na ně může navázat, provedené

důkazy jsou tak v dalším jednání použitelné a mohou být podkladem pro rozhodnutí ve věci.

V posuzovaném případě podle obsahu protokolu o jednání před odvolacím soudem ze dne 6. 10. 2000, při němž zasedal senát v jiném složení než u předchozího jednání, nelze usoudit na dodržení procesního postupu podle § 119 odst. 2 o. s. ř., i když do předtištěného textu protokolu (použitý vzor č. 36 kancelářského řádu - protokol o odvolacím jednání) ve znění : „pověřený člen senátu přednesl podle obsahu spisů soudu prvního stupně stav věci a dosavadní průběh řízení“ bylo doplněno jméno pověřeného člena senátu. Uvedený text odpovídá znění § 215 o. s. ř. (vztahující se k průběhu odvolacího jednání), podle něhož na začátku jednání podá předseda senátu nebo pověřený člen senátu zprávu o dosavadním průběhu řízení. Potom se vyjádří účastníci a přednesou své návrhy. Aby bylo možno dovodit, že zmíněný postup byl dodržen, musel by protokol na tento postup odkazovat nebo by z něho musel vyplývat.

Jelikož v posuzovaném případě rozhodl odvolací soud o odvolání při jednání konaném dne 6. 10. 2000 v senátu jiného složení než byl senát, který při předchozích jednáních provedl veškeré dokazování, aniž by byli všichni členové senátu seznámeni s přednesy účastníků a s provedenými důkazy postupem podle § 119 odst. 2 o. s. ř., nemohlo odročené jednání na výsledky dosavadního řízení navázat a tyto výsledky nebyly ani použitelné pro rozhodnutí o odvolání. Řízení před odvolacím soudem je proto zatíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř. byl dovolatelem uplatněn opodstatněně.

V rámci téhož dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř. dovolatel odvolacímu soudu vytkl, že v řízení postupoval v rozporu s ustanovením § 213 odst. 2 o. s. ř.

Podle § 213 odst. 2 o. s. ř. odvolací soud může opakovat dokazování nebo je i doplnit, nejde - li o rozsáhlejší doplnění a lze - li je provést bez průtahů. Dokazování doplní buď sám nebo prostřednictvím soudu prvního stupně, anebo soudu dožádaného.

V rozsudku ze dne 24. 3. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1901/98, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2000, pod pořadovým číslem 30, vyslovil Nejvyšší soud České republiky názor, že podmínky pro potvrzení ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně odvolacím soudem nejsou dány mimo jiné tehdy, jestliže správné právní posouzení věci vyžaduje další skutková zjištění, která odvolací soud sám nemůže činit. Tak je tomu nejen v případě, kdy je zapotřebí rozsáhlejšího doplnění dokazování, které nelze provést bez průtahů (§ 213 odst. 2 o. s. ř.), ale i tehdy, jestliže se má doplnění dokazování týkat podstatných skutečností (výsledkem doplnění dokazování by měla být zásadní skutková zjištění, která rozhodujícím způsobem ovlivní právní posouzení věci). Nedostatek rozhodujících (pro správné rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění nemůže odvolací soud nahradit vlastním doplněním dokazování podle § 213 odst. 2 o. s. ř., protože by tímto postupem - pokud by vyústil ve změnu rozhodnutí soudu prvního stupně - odvolací soud porušil zásadu dvouinstančnosti občanského soudního řízení, neboť by účastníkům odepřel možnost přezkumu správnosti nových, z hlediska právního posouzení věci odvolacím soudem ovšem rozhodujících skutkových zjištění na základě jejich odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, a rozhodnutí odvolacího soudu, na těchto skutkových zjištěních založené, by ve svých důsledcích bylo rozhodnutím vydaným v jediném stupni. Přitom nedodržení zásady dvouinstančnosti občanského soudního řízení zároveň představuje porušení stanoveného postupu, kterým se každý může domáhat svého práva u nezávislého a nestranného soudu ve smyslu ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a

svobod, vyhlášené usnesením předsednictva České národní rady ze dne 16. 12. 1992 jako součást ústavního pořádku České republiky a uveřejněné pod č. [2/1993](#) Sb. Dovolací soud nemá důvod se od citovaného právního názoru odchylovat.

V posuzovaném případě spočívalo rozhodnutí soudu prvního stupně o určení výlučného nájemce bytu a člena družstva na právním názoru, že hledisko zásluh o získání bytu, svědčící ve prospěch dovolatele, má převažující význam nad hlediskem zájmu nezletilého syna účastníků, které nevznívá ve prospěch žalobkyně, ač jí byl nezletilý svěřen do výchovy. Hledisko využitelnosti bytu soud prvního stupně při rozhodování nezvažoval. Naproti tomu odvolací soud - poté, co žalobkyně na počátku odvolacího řízení uplatnila nové pro věc podstatné skutečnosti, dokazování doplnil dalším výsledkem účastníků, svědka P. K. a listinami, - dovedl, že ve prospěch žalobkyně svědčí hledisko zájmu nezletilého dítěte a hledisko využitelnosti bytu, která mají převažující význam nad hlediskem zásluhovosti, jež svědčí dovolateli.

Protože z výše uvedeného výkladu vyplývá, že dokazování nemohlo být doplněno v odvolacím řízení, nebyly splněny podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozsudku soudu prvního stupně a odvolací soud měl proto tento rozsudek podle ustanovení § 221 odst. 1 o. s. ř. zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení za účelem provedení dalšího dokazování. Pokud tak neučinil a naopak provedl dokazování ohledně skutečností významných pro posouzení věci, a poté rozsudek soudu prvního stupně změnil, odepřel účastníkům nechat správnost dalších skutkových zjištění přezkoumat odvolacím soudem na základě podaného odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Zatížil tím řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve smyslu § 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.

Jelikož rozsudek odvolacího není správný, Nejvyšší soud České republiky jej zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 část věty za středníkem, § 243b odst. 2 věta první o. s. ř.), aniž se zabýval dalšími námitkami dovolatele uplatněnými v dovolání.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)